

STANOVENÍ HLADINY METFORMINU U DIABETIKŮ II. TYPU S CHRONICKOU RENÁLNÍ INSUFICIENCÍ

Lékařská
fakulta

Univerzita Palackého
v Olomouci

FAKULTNÍ NEMOCNICE
OLOMOUC

Autor: Marie Bolacká

Školitel: MUDr. Rudolf Metelka, Ph. D.

III. interní klinika - nefrologická, revmatologická a endokrinologická LF UP v Olomouci a FN Olomouc

Úvod

Metformin je lékem 1. volby v terapii diabetes mellitus II. typu. Má schopnost ovlivňovat inzulinovou rezistenci a snižovat hyperglykémii, aniž by docházelo k váhovému nárůstu a zvýšení rizika hypoglykémie. Jeho dlouhodobý kardiovaskulární benefit byl potvrzen již v roce 1998. Nejzávažnějším nežádoucím účinkem metforminu je metabolická laktátová acidóza (MILA) vyskytující se především u diabetiků se signifikantní renální insuficiencí. I přesto došlo v roce 2016 k významné změně v SPC metforminu. Jak FDA, tak EMA povolily léčbu metforminem i u osob s mírným a středně závažným poškozením ledvin.

Metodika

Studie se zúčastnilo 47 pacientů s mírnou (CKD G2) až středně závažnou (CKD G3a a G3b) CHRI, u kterých byla hodnocena plasmatická koncentrace metforminu před jeho ranním podáním (C_{mf}) metodou vysokoúčinné kapalinové chromatografie s hmotnostní detekcí (HPLC - MS). Sledovala se potenciální korelace C_{mf} s jeho denní dávkou a s věkem a s trváním diabetu, s kardiovaskulárními a metabolickými proměnnými (BMI, HDL, LDL, triglyceridy, apoB, hypertriglyceridemický pas, HbA1c, GMT), s renálními funkcemi a s další farmakoterapií (inzulinoterapie, diuretika, PPI, ACE-I/ARB) a komorbiditami (ICHS, CHRI, SS, steatóza). Sledoval se také vztah HbA1c s GF, s BMI, s denní dávkou metforminu a s inzulinoterapií či vzájemný vztah mezi GF a terapií diuretiky či ACE-I/ARB.

Cíle

Zhodnotit C_{mf}, a tudíž riziko vzniku MILA, vzhledem k metabolické kompenzaci, přidruženým orgánovým dysfunkcím, zejména CHRI či hepatocelulárnímu postižení, a zjistit, do jaké míry je schopna vytvářet rizikové prostředí další medikace.

Výsledky

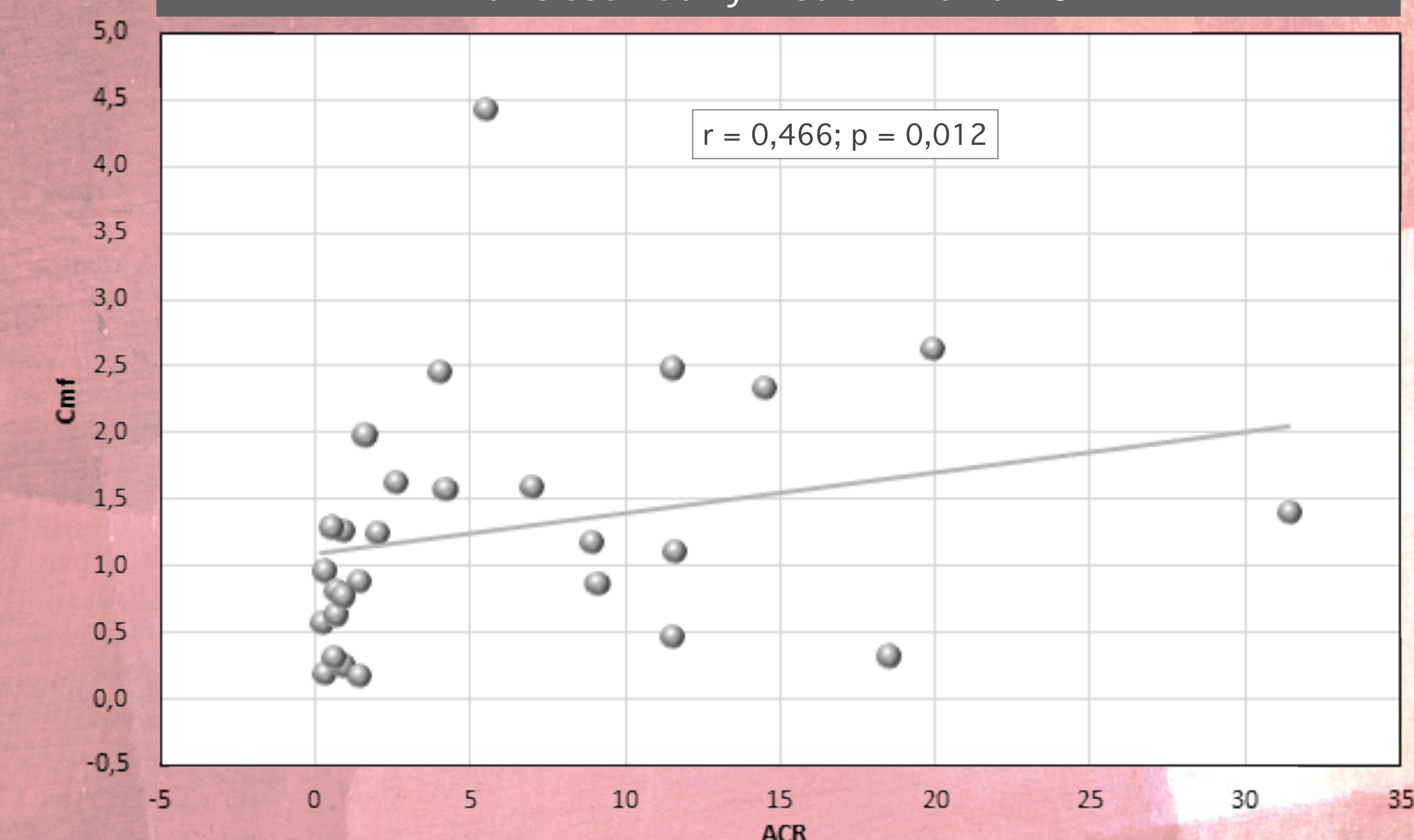
Ranní hladiny metforminu se nepřiblížily toxické koncentraci (tj. od 5 mg/l) a splnily požadované terapeutické rozmezí. Byla detekována středně silná pozitivní korelace mezi ACR (poměr albumin/kreatinin) a C_{mf} ($r=0,466$; $p=0,012$), což podporuje diagnózu chronického onemocnění ledvin (CKD). Zjištěna byla také souvislost mezi C_{mf} a věkem ($r=0,378$; $p=0,009$) a mezi BMI a HbA1c ($r=0,467$; $p=0,0009$). Hladiny C_{mf} nekorelovaly s žádným procesem spojeným s hypoxií. Nebyla potvrzena souvislost mezi hladinou metforminu a medikací, která by mohla ovlivnit renální funkce a vést k MILA (ACE-I, ARB či diuretika).

Závěr

Ani u pacientů se stadiem CKD G3 se neblížila koncentrace metforminu toxické hladině, tito pacienti rovněž nejevili známky MILA. Výsledky ověřily bezpečnost změny v SPC a v budoucnu by mohly přispět k efektivnější léčbě diabetu. U pacientů bez rizikovějších komorbidit se potvrdila neúčelnost rutinního stanovení metforminu. Diabetology mohou výsledky přivést k otázce, zda by bylo bezpečné a vhodné paušální zvýšení dávkování metforminu.

	C _{mf} (mg/l)	denní dávka (g)	BMI	GF	ACR
Medián	1,21	2,00	32,00	1,15	2,30
Minimum	0,10	1,00	22,00	0,68	0,20
Maximum	4,43	3,00	43,00	1,60	31,40
Mean	1,39	1,92	31,73	1,15	6,16

Závislost hladiny metforminu na ACR

Závislost hladiny metforminu na věku

